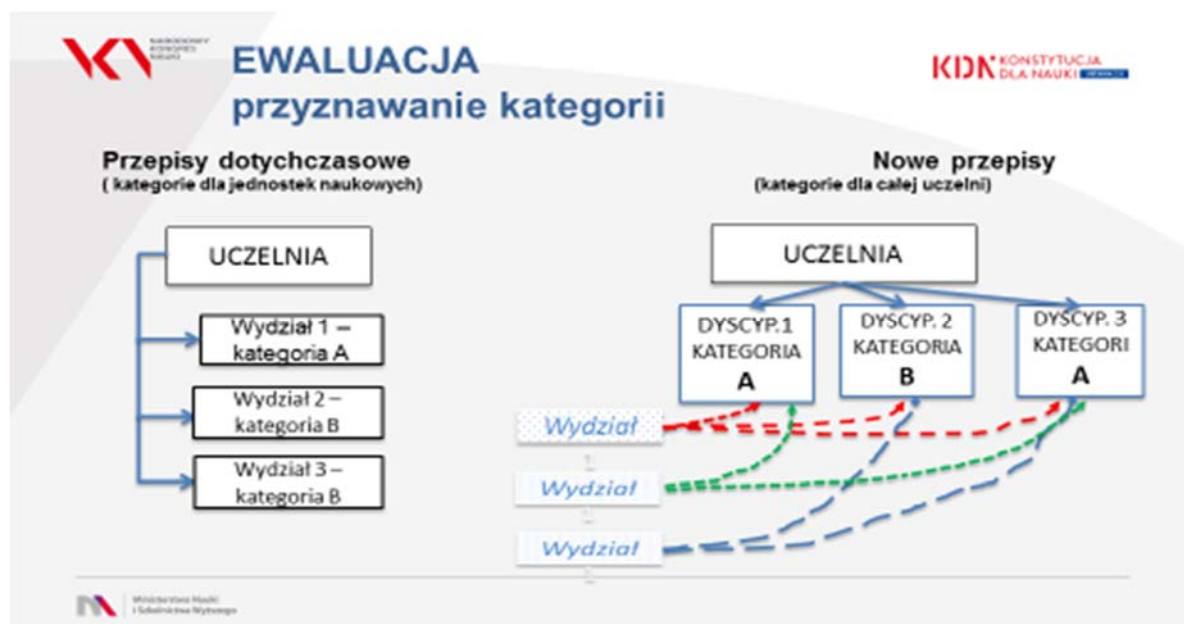

Co nowego wprowadza Ustawa?

1.1 Parametryzacja w dyscyplinach, a nie w jednostkach; nowa lista dyscyplin (krótsza od aktualnie obowiązującej)

Źródło: Ewaluacja jakości w działalności naukowej, prezentacja na spotkanie NKN w Krakowie we wrześniu 2017r. www.konstytucjadlanauki.gov.pl, dostęp 15.06.2018

- Planowany podział na dziedziny nauki i dyscypliny ma nawiązywać do klasyfikacji OECD¹. „Badania naukowe i prace rozwojowe prowadzi się w dziedzinach nauki i dyscyplinach naukowych, a twórczość artystyczną – w dziedzinie sztuki i dyscyplinach artystycznych. 2. Kształcenie prowadzi się w dziedzinach nauki i dyscyplinach naukowych lub dziedzinie sztuki i dyscyplinach artystycznych. 3. Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego i nauki określi, w drodze rozporządzenia, dziedziny nauki i dyscypliny naukowe oraz dyscypliny artystyczne, mając na uwadze systematykę dziedzin i dyscyplin przyjętą przez Organizację Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD). (...). Wyraz „uniwersytet” jest zastrzeżony dla nazwy uczelni akademickiej posiadającej kategorię naukową A+, A albo B+ w co najmniej 6 dyscyplinach naukowych lub artystycznych, zwanych dalej „dyscyplinami”, zawierających się w co najmniej 3 dziedzinach nauki lub sztuki, zwanych dalej „dziedzinami”.² (...)

¹ Obecnie w Polsce: 8 obszarów, 22 dziedziny i 102 dyscypliny. Klasyfikacja OECD obejmuje 6 dziedzin i ok. 40 dyscyplin.

² Projekt nowej ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, wersja z 14 czerwca 2018 r., Art. 5.

- Ustawa określa trzy, a nie jako dotychczas cztery, podstawowe kryteria ewaluacji. Są to:
 - 1) poziom naukowy lub artystyczny prowadzonej działalności;
 - 2) efekty działalności naukowej;
 - 3) wpływ działalności naukowej na funkcjonowanie społeczeństwa i gospodarki.³

1.2 Przeniesienie na poziom uczelni uprawnień do:

1.2.1 Prowadzenia kształcenia doktorantów – szkoły doktorskie

- Kształcenie doktorantów odbywa się w szkołach doktorskich (SD), które powołuje Rektor. Program kształcenia ustala Senat.
- SD obejmuje co najmniej dwie dyscypliny i może być prowadzona przez jednostkę posiadającą kategorię naukową A+, A albo B+ w co najmniej 2 dyscyplinach, przy czym jedna dyscyplina nie może być w więcej niż 2 SD.
- Administrowanie, wypłata stypendiów, ewaluacja, rekrutacja odbywa się na poziomie Szkoły, a nie składających się na nią dyscyplin
- Możliwość wspólnego prowadzenia SD przez uczelnie akademickie, instytuty PAN, instytuty badawcze lub instytuty międzynarodowe.
- Obowiązkowa ewaluacja postępów projektu doktorskiego po połowie okresu kształcenia określonego w programie kształcenia.
- Jeden podmiot może prowadzić nie więcej niż 3 SD w jednej dyscyplinie. Rekrutacja do SD odbywa się w drodze konkursu na zasadach określonych przez senat albo radę naukową. Doktorant otrzymuje stypendium doktoranckie maksymalnie przez 4 lata w wysokości min. 37% min. wynagrodzenia profesora przed oceną śródkresową i min. 57% min. wynagrodzenia profesora po pozytywnym wyniku oceny. W związku z tym proponuje się, aby wysokość stypendium wynosiła nieco ponad 2 tys. netto (po odjęciu składek na ubezpieczenie zdrowotne) przed oceną śródkresową i ponad 3,1 tys. netto po ocenie.

1.2.2 Prowadzenia kierunków studiów

- Uczelnie spełniające ustawową listę kryteriów (Uniwersytet Warszawski je spełnia) samodzielnie i autonomicznie tworzą kierunki studiów:

„1. Uczelnia prowadzi kształcenie na studiach na określonym kierunku, poziomie i profilu. Uczelnia przyporządkowuje kierunek do co najmniej jednej dyscypliny.

³ Ibidem, Art. 268.

2. W przypadku przyporządkowania kierunku studiów do więcej niż jednej dyscypliny, wskazuje się dyscyplinę wiodącą, w ramach której będzie uzyskiwana ponad połowa efektów uczenia się.

3. Utworzenie studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu wymaga pozwolenia ministra. (...)

4. Pozwolenia **nie wymaga** (podkr. Aut) utworzenie studiów na kierunku przyporządkowanym do:

1) dyscypliny, o której mowa w ust. 1, albo dyscypliny wiodącej, w której uczelnia posiada kategorię naukową A+ albo A; (...)”⁴.

- Znosi się w tych uczelniach obowiązek dokumentowania minimum kadrowego dla danego kierunku studiów.
- Zachowana zostaje zasada wydawania dyplomów w określonej dyscyplinie.
- Wątpliwości w debacie publicznej związane z prowadzeniem studiów na kierunkach w ramach dyscyplin – zarówno natury organizacyjnej, jak i merytorycznej. W związku z tym MNiSW w swoim komunikacie wyjaśnia, że: „tworzenie kierunków studiów odbywa się **niezależnie od istniejącego aktualnie i w przyszłości podziału dyscyplin naukowych**. Tak jak teraz, tak i w przyszłości będzie możliwe tworzenie kierunków studiów, których zakres odnosi się do różnych dyscyplin naukowych, czy też do określonego obszaru zagadnień w ramach jednej dyscypliny. Projekt nowej ustawy stwarza w tym zakresie jeszcze szersze pole do tworzenia studiów interdyscyplinarnych, m.in. ze względu na przypisanie uprawnień do prowadzenia studiów do całej uczelni, a nie konkretnego wydziału. **Należy wskazać, że obecnie także istnieje wiele kierunków studiów, których program nie jest tożsamy z zakresem jednej dyscypliny**. Dotyczy to takich kierunków jak np. stosunki międzynarodowe, dietetyka czy mechatronika, dla których nie ma wyodrębnionych dyscyplin naukowych. Natomiast studia w tym zakresie są prowadzone i nadal będą prowadzone. Wyraźnie podkreślamy, że podział dyscyplin naukowych nie blokuje tworzenia konkretnych kierunków studiów, pomimo formalnego przypisania ich do konkretnej dyscypliny lub wielu dyscyplin”.⁵

⁴ Ibidem, Art. 53.

⁵ Nowy podział dyscyplin a prowadzenie studiów i badań – wyjaśnienie, październik 2017.
<http://www.nauka.gov.pl/komunikaty/nowy-podzial-dyscyplin-a-prowadzenie-studiow-i-badan-wyjasnienie.html>

- Ustawa wprowadza możliwość prowadzenia studiów międzydziedzinowych uczelniom, które posiadają kategorię A+ lub A w co najmniej 4 dyscyplinach zawierających się w co najmniej dwóch dziedzinach. Daje to możliwość ukończenia studiów na więcej niż 1 kierunku, poziomie i profilu.
- Studia wspólne z inną uczelnią lub instytutem PAN, instytutem badawczym, instytutem międzynarodowym, zagraniczną uczelnią lub instytucją naukową. Zasady współpracy przy prowadzeniu studiów określa umowa zawarta w formie pisemnej.

1.2.3 Nadawania stopni i tytułów naukowych

- Stopnie naukowe nadawane w dziedzinie i dyscyplinie naukowej.
- Stopień doktora. Uprawnienia: uczelnie, instytuty PAN, instytuty badawcze albo instytuty międzynarodowe w dyscyplinie („podmiot doktoryzujący”), w której posiadają kategorię naukową A+, A albo B+. „Stopień doktora może być nadany w dyscyplinie również wspólnie przez uczelnie, instytuty PAN, instytuty badawcze lub instytuty międzynarodowe w dyscyplinie, w której każde posiada kategorię naukową A+, A albo B+, w tym z udziałem podmiotów zagranicznych posiadających uprawnienia do nadawania stopnia doktora w zakresie dyscypliny, w której nadawany jest stopień w tym z udziałem podmiotów zagranicznych posiadających uprawnienia do nadawania stopnia doktora w zakresie dyscypliny, w której nadawany jest stopień.”⁶
- Stopień dr hab. Uprawnienia: uczelnie, instytuty PAN, instytuty badawcze albo instytut międzynarodowy w dyscyplinie („podmiot habilitujący”), w której dany podmiot będzie posiadać kategorię naukową A+, A lub B+.

1.3 Ścieżka rozwoju/kariery nauczycieli akademickich

1.3.1 Habilitacja nie jest wymagana i nie stanowi podstawy rotacji.

1.3.2 Obok ścieżki rozwoju naukowego pojawia się ścieżka rozwoju dydaktycznego, w tym pojawia się stanowisko „profesora uczelni” (możliwość pracy na stanowisku profesora bez habilitacji, z uwagi na wybitne osiągnięcia w prowadzeniu dydaktyki).

1.3.3 Stopień doktora i doktora habilitowanego – procedury.

„Stopień doktora nadaje się osobie, która: 1) posiada tytuł zawodowy magistra, magistra inżyniera albo równorzędny lub posiada dyplom, o którym

⁶ Ibidem, Art. 185, ust.2.

mowa w art. 327 ust. 2 pkt 2 lub art. 328 ust. 2 dający prawo do ubiegania się o nadanie stopnia doktora w państwie, w którego systemie szkolnictwa wyższego działa uczelnia, która go wydała; 2) uzyskała efekty uczenia się dla kwalifikacji na poziomie 8 PRK, przy czym efekty uczenia się w zakresie znajomości nowożytnego języka obcego są potwierdzone certyfikatem lub dyplomem ukończenia studiów, poświadczającymi znajomość tego języka na poziomie biegłości językowej co najmniej C1; 3) posiada co najmniej: a) 1 artykuł naukowy opublikowany w czasopiśmie naukowym lub w recenzowanych materiałach z konferencji międzynarodowej, które w dniu publikacji były ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 268 ust. 2 pkt 2 lit. b lub b) 1 monografię naukową wydaną przez wydawnictwo, które w dniu publikacji było ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 268 ust. 2 pkt 2 lit. a, albo rozdział w takiej monografii lub c) dzieło artystyczne o istotnym znaczeniu; 4) przedstawiła i obroniła rozprawę doktorską; 5) spełniła inne wymagania określone przez podmiot doktoryzujący.”⁷

Art. 217 ust.1. wskazuje szczegółowe cechy i osiągnięcia, jakimi powinien legitymować się kandydat, m.in. opublikowanie co najmniej jednej monografii naukowej wydanej przez wydawnictwo, ujętym w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 268 ust. 2 pkt 2 lit. a, lub opublikowanie co najmniej jednego cyklu powiązanych tematycznie artykułów naukowych opublikowanych w czasopismach naukowych lub w recenzowanych materiałach z konferencji międzynarodowych, ujętych we wspomnianym wykazie.

Postępowanie rozpoczyna się od złożenia wniosku do podmiotu habilitującego za pośrednictwem Rady Doskonałości Naukowej. **Zrezygnowano z wcześniejszych zapisów** dopuszczających nadanie stopnia dr hab. na podstawie osiągnięć związanych z prowadzeniem grantów europejskich, w tym grantów ERC.

1.3.4 Procedurę i kryteria nadawania tytułu profesora omówiono w art. 228-232.

⁷ Ibidem, Art. 185-186.

1.4 Organizacja uczelni i jej organy

1.4.1 Pozostaje całkowicie w gestii statutu uczelni (ustawa nie przesądza ani nie definiuje żadnych jednostek ani stanowisk, poza podstawowymi organami); Ustawa wymienia i definiuje kompetencje jedynie:

- **Rektora** – wyszczególniono precyzyjnie kompetencje rektora, w tym zakresie tworzenia studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu, tworzenie szkół doktorskich.
- **Senatu** – wśród nowych kompetencji: powoływanie i odwoływanie członków rady uczelni, określanie kryteriów wyboru członków rady. Senat będzie uchwalał statut i strategię uczelni
- **Rady Uczelni**: zgodnie z informacjami na dzień 15 czerwca zmieniono proporcje udziału członków rady na korzyść przedstawicieli uczelni. Przy czym w gestii uczelni leży określenie wymogów, które muszą spełniać kandydaci na członków Rady. Rada będzie mogła wskazywać kandydatów na rektora, obok innych podmiotów wskazanych w statucie uczelni.
- Ustawa nie wymienia żadnych stanowisk administracyjnych.

1.4.2 Zagwarantowano możliwość tworzenia federacji uczelni akademickich między sobą oraz z instytutami badawczymi, instytutami PAN lub instytutami międzynarodowymi w zakresie prowadzenia działalności naukowej; kształcenia doktorantów; nadawania stopni naukowych lub stopni w zakresie sztuki oraz komercjalizacji wyników działalności naukowej.⁸

1.4.3 W sekcji dotyczącej finansowania uczelni wprowadzono zapisy dotyczące m.in. finansowania programów: „Inicjatywa doskonałości – uczelnia badawcza”, „Dydaktyczna inicjatywa doskonałości”, „Regionalna inicjatywa doskonałości”.⁹

1.4.4 **Statut uczelni** może określić również inne organy uczelni. Ponadto statut określi typy jednostek organizacyjnych uczelni, np. wydział, instytut, katedra, zakład, kolegium, centrum.¹⁰

Opracowanie: BWR UW

19.06.2018

⁸ Ibidem, Art. 165, ust. 1 i 2.

⁹ Ibidem, Art. 366.

¹⁰ Ibidem, Art. 34.